

Türkiye'nin Uluslararası Yayın Performansının Analizi

Mehmet Zeki Ak^{*}, Ahmet Gülmez^{**}

Özet

Bu makalede Institute for Scientific Information (ISI) tarafından hazırlanan atıf indekslerine göre Türkiye'nin 1980-2004 döneminde yapmış olduğu yayınlar incelenmektedir. 1980 yılında 439 olan yayın sayısı 25 yılda 32 kat artarak 14281'e ulaşmıştır. Bu sayı ile Türkiye 2004 yılında dünya bilimine % 1.05 oranında katkıda bulunarak dünya sıralamasında 21.sıraya yükselmiştir. Sadece yayın sayısındaki artışa bakılarak yapılan değerlendirmeler yanıltıcı olmaktadır. Ülke nüfuslarını dikkate alarak yapılan sıralamada Türkiye 34. sırada yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel Performans, Atıf İndeksi, Bilimsel Yayın

Abstract

In this article, publications from Turkish universities between 1980-2004 are examined according to citation indexes prepared by Institute for Scientific Information (ISI). The number of publications which was 439 in 1980 increased 32 times in 25 years and reached 14281. Evaluating this position just by the increase in articles would be misleading. With regard to ranking of countries by population, Turkey ranked 34.

Key Words: Scientific Performance, Citation Index, Scientific Publication.

Giriş

Ülkelerin bilim ve teknoloji alanındaki gelişmesini ölçmede gayrisafı milli hasıladan araştırma geliştirme faaliyetlerine ayrılan pay, bilimsel araştırmalara katılan insan sayısı, araştırma geliştirmeye ayrılan ödenekler, verilen patent sayıları gibi uluslararası kabul gören belli başlı karşılaştırma kriterleri kullanılmaktadır.

Son yıllarda ülkelerin bilim alanında dünyadaki yerinin belirlenmesinde, ülkelerin yada üniversitelerin bilimsel niteliklerinin karşılaştırılmasında ve bilim adamlarının akademik performanslarının değerlendirilmesinde "uluslararası yayın etkinliklerini" ön plana çıkaran üç ölçüt genel kabul görmektedir : 1)Uluslararası bilimsel dergilerde yayınlanan yayın sayısı, 2)Yayınlara bilim endekslerince taranan bilimsel dergilerde yayınlanması, 3)Yayınlara yapılan atıfların sayılarıdır.

---

* Arş. Gör. , Sakarya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
E-Posta : mak@sakarya.edu.tr

** Arş. Gör. , Sakarya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
E-Posta : agulmez@sakarya.edu.tr

Amerika ve Avrupa'daki çeşitli organizasyonlar tarafından uluslararası yayın ve bu yayınlara yapılan atıflar temelinde hazırlanan indeksler yükseköğretim kurumları ve ülkeler tarafından bilimsel performansı değerlendirmede kullanılmaya başlanmıştır. Bu süreçte yayın indeksleri Türkiye'de de çeşitli üniversitelerde akademik yükseltmeler başta olmak üzere bilimsel performans değerlendirmelerinde temel gösterge olarak kabul edilmiştir.

Son yıllarda ülkemizde üniversitelerin uluslararası alanda yapmış oldukları bilimsel yayınları değerlendirmek üzere birçok çalışma yapılmıştır. Bunlar arasında Türkiye Bilimler Akademi tarafından yayınlanan iki rapor bulunmaktadır. Bu yayınların ilkinde Denkeli ve diğerleri (1999) 1985,1995 ve 1998 yıllarında sosyal, fen ve sanat-insani bilimler indeksinde yer alan yayın sayılarını ülkeler açısından karşılaştırmışlardır. İkinci çalışmada Yurtsever ve diğerleri (2001) sosyal bilimler alanında benzer bir tarama yapıp, bu yayınların sosyal bilimler içindeki alt dağılımı (örneğin felsefe, ekonomi vb) ortaya koymuşlardır. Tonta ve İlhan (1997) ait bir makalede ise 1983-1996 yılları arasında SSCI tarafından taranan dergilerdeki Türkiye adresli yayınlar incelenmektedir. Çok gezen (2004) ise Türkiye'deki iktisat bölümlerinin yayın performansları belirli kıstaslar çerçevesinde değerlendirmiştir.

Bu makale Bilimsel Enformasyon Entitüsü tarafından hazırlanan atıf indeksleri kullanılarak oluşturulmuştur. Uluslararası atıf indekslerinde yer alan Türkiye adresli yayın sayılarını incelemek için Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezinin (Ulakbim) internet sayfasında yer alan Web of Science veri tabanı kullanılarak 1999-2004 yılları için SSCI, SCI ve AHCI yayınları elde edilmiştir. Daha sonra aynı veri tabanı kullanılarak organizasyon bazında taramalar yapıp üniversitelerin yayın sayıları bulunmuştur. Buradaki taramalar "Bütün Doküman Tipleri" bazında yapılmış olup taranan yayınlar arasında makale, editöre mektup, not, kitap eleştirisi, bildiri özeti, inceleme, düzeltme türündeki çalışmalarda bulunmaktadır.

Bu çalışmada Türkiye ve Türkiye'deki üniversitelerin dünya bilimsel üretimine katkıları nedir?, ülkemizin yayın sayılarında meydana gelen değişimin temel nedenleri ve üniversitelerin yayın sıralamasındaki yerlerini belirleyen faktörler nelerdir?, atıf indeksleri bilimsel gelişmeyi izlemede bir ölçüt olarak kullanılabilir mi? sorularına yanıt aranmaktadır.

Üniversitelerde Performans Değerlendirmenin Ortaya Çıkışı

1970'li yılların başından itibaren bir yeniden yapılanma sürecine giren dünyada bilgi toplumu, esnek üretim ve küreselleşme gibi çeşitli şekillerde tanımlanan dönüşümler yaşanmaktadır. Bu dönüşümler üniversitelerin de değişimler yaşamasına neden olmuş ve klasik üniversite işlevlerini büyük ölçüde değiştirmiştir. Günümüzde artık üniversiteler elitist eğitimin değil kitle eğitiminin yapıldığı kurumlara dönüşmüştür. İnsan sermayesi gelişmenin en önemli faktörü haline gelmiştir. Bu durumda, gelişmiş ülkelerde yüksek öğrenim görenlerin kendi yaş grubuna oranı yüzde altmışlara yükselmiştir (Tekeli, 2003). Üniversitelerin kapasitesinin geliştirilmesi için sayılarının artması gerekmiştir.

1970'li yılların sonları refah devleti anlayışında yaşanan gerilemelerle birlikte neoliberal ekonomi politikalarının hakimiyetinin başladığı bir dönemdir. Bu dönemde neoliberal ekonomi politikalarının temel argümanı; devletin ekonomik yaşama müdahalesinin özellikle kamusal harcamaların kısıtlanarak devletin küçültülmesi olmuştur. Neoliberal ekonomi politikalarının kamu hizmetlerinin kısıtlanması yönündeki eğilimi eğitime ayrılan kamusal bütçenin önemli ölçüde azalmasına yol açmıştır (Ercan, 1997). 1980'lerin başında yaşanan bu ekonomik değişimle birlikte topluma karşı hesap verme kültürünün gelişmesi ve üniversiteler arasında müşteri/öğrenci kazanma rekabetinin artması sonucunda yüksek öğretim kurumları performans değerlendirme kistaslarını yeniden düzenleme çabası içine girerek kendilerini uluslararası akredite edilmesi ve kamu fonlarından daha büyük pay kapma yarışı içinde bulmuşlardır (Şenses, 2003 ve Akşit, 2004). Birçok ülkede kamu fonlarının üniversiteler arasında dağılımının belirleyen organizasyonlar geliştirilmiştir. 29 Mart 1985'de İngiltere'de Sir Alex Jarrat Başkanlığında bir komite tarafından hazırlanan *Report of the Steering Committee for Efficiency Studies in Universities* (Üniversitelerde Etkin Çalışma Komitesi Bilgi Raporu) yükseköğretim kurumlarının topluma karşı daha fazla sorumlu kılınmaları yönünde 80'li yıllarda başlayan eğilim bakımından önem taşımaktadır. Nitel ve nicel performans göstergeleri deyimleri ilk kez **Jarrat Raporu** adı verilen bu raporda kullanılmış ve bu raporun yayınlanmasından sonra geçen yıllarda akademik değerlendirme tüm ülkelerde yükseköğretimin gündemine girmiştir. Özellikle kamu fonları ile araştırma fonlarının dağıtımı büyük ölçüde kurumların ve öğretim üyelerinin bilimsel yayın/araştırma performanslarına bağlanmıştır (YÖK, 2003). Örneğin İngiltere'de kurulan *The Higher Education*

Funding For England (Yüksek Eğitim Fonu Konseyi) mali kaynaklarını yükseköğretim kurumlarına akademik yayınların hem miktar hem de niteliğini göz önünde bulundurarak dağıtmaktadır. Bu dağılımı belirlerken her beş yılda bir yapılan *Research Assessment Exercise* (Araştırma Değerlendirme Çalışması) adlı bölümlerarası yayın etkinliklerine göre oluşturulan sıralama raporunu dikkate almaktadır(OECD, 2003).

Üniversitelerde geleneksel ölçme ve değerlendirme derslerin veya öğrencilerin ders veya program bilgilerinin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve notlandırılması şeklinde iken son yirmi yıldır uluslararası yayın etkinlikleri ön plana çıktığı araştırma/yayın süreçlerini değerlendirilmektedir Bu gelişme ile birlikte uluslararası dergilerde yayınlanan yazı sayısı, yayınların yapıldığı bilimsel dergilerin bilim endekslerince taranmakta olması ve bu yayınlara yapılan atıf sayıları olmak üzere birbirine bağlı üç ölçüt geliştirilmiştir. Birçok ülkede bu amaçlara yeni kurum ve kuruluşlar oluşturulmuş ve yöntemler geliştirilmiş, ABD ve Birleşik Krallık gibi bazı ülkelerde üniversiteler eğitim ve araştırma faaliyetlerine göre değerlendirilerek sıralanmış, bu sıralamaların periyodik olarak kamuoyuna duyurulması rutin hale gelmiş, bir çok ülkede kaynak tahsisi performans göstergeleri ile ilişkilendirilmeye başlanmış ve nihayet bu kuruluşların sıralamaları ülkelerin bilimsel gelişmişliğinin yada yükseköğretim kurumlarının kalitesinin temel göstergesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Örneğin ABD’de faaliyetlerini sürdüren National Library of Medicine (Ulusal Tıp Kütüphanesi) bilim alanında yapılmış yayınları, seçkin dergilerde yayınlanan makaleleri kaynaklarına göre sıralayan ve sınıflayan (indeksler oluşturan) kurumlardan biridir. Kurum aylık olarak yayınlamakta ve her yılın sonunda konularına ve yazarlarına göre kümülatif ciltler olan çok kapsamlı bir tıp katalogu olan **Index Medicus’u** hazırlamaktadır (Demir,1996). ABD’de faaliyette bulunan Bilimsel Enformasyon Enstitüsü’de (ISI) bu alanda faaliyette bulunan önemli bir kurumdur. Bu enstitü her yıl, periyodik olarak, tüm ülkelerin yayınlarının gösteren indeksler oluşturmaktadır. ISI indeksleme faaliyetlerini şu üç alanda yürütmektedir:

- Fen Bilimleri Atıf İndeksi (Science Citation Index-Expanded- SCI-Expanded)
- Sosyal Bilimler Atıf İndeksi (Social Sciences Citation Index -SSCI)
- Sanat ve İnsan Bilimleri Atıf İndeksi (Art & Humanities Citation Index -A&HCI)

Enstitü, 1963 yılında 613 alan incelenen dergi sayısı günümüzde 9161'e ulaşmıştır.² Dergilerin değerlendirilmesi ve seçimi sürekli bir işlem olup, dergileri veri tabanına eklenmekte ve çıkarılmaktadır. Değerlendirilen dergilerin yaklaşık yüzde 10-12'si seçilmektedir. ISI taradığı dergileri her 15 günde bir yenilemekte ve incelenme kapsamına alınma isteği ile her yıl gelen 2000 dergiyi inceleyip yaklaşık yüzde 10-12'sini kabul etmektedir. Dergilerin değerlendirilmesi sırasında niteliksel ve niceliksel birçok faktör gözönünde bulundurulmaktadır.

Türkiye'nin Bilimsel Yayın Performansı

1990'lı yılların ikinci yarısından sonra Türkiye'de çeşitli üniversiteler, başta akademik atama ve yükseltmelere ilişkin kararlar olmak üzere akademik performans değerlendirmelerinde temel kıstas olarak araştırma ve yayın etkinliklerini benimserken yurtdışında yapılan yayınlara ağırlık verme yolunu seçtiler.(Şenses, 2003)

Bununla birlikte Yükseköğretim Kurumu (YÖK) 1 Eylül 2000 tarihinde çıkardığı Doçentlik Sınav Yönetmeliği ile merkezi doçentlik sınavlarında yurtdışı yayınlara ağırlık vermeye, tıp ve mühendislik gibi alanlarda da doçent olabilmenin asgari koşulu haline getirmiştir.

Ayrıca Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ve kimi üniversiteler bu gelişmelerden sonra uluslararası yayın indekslerine giren çalışmalarını değişik biçimlerde ödüllendirerek teşvik etmeye başlamıştır. TÜBİTAK bünyesinde yer alan Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı ile üniversitelerle kamu ve özel sektör araştırma merkezlerinde çalışan araştırmacıların uluslararası yayın yapması teşvik edilmiştir. Program kapsamında temel bilimler, sağlık bilimleri ve mühendislik bilimlerinde yapılan uluslararası yayınlara teşvik verilmiştir.

bilimleri (% 95), 3694'ü sosyal bilimler (%4) ve 543'ü de (% 1) sanat ve insani bilimler alanlarında gerçekleştirilmiştir.

---

¹ Fen bilimlerinde 6219, sosyal bilimlerde 1803 ve sanat ve insani bilimlerde 1139 dergi atf indekslerinin kapsamındadır.

Atıf indekslerinde 1980-2004 yılları arasında Türkiye adresli toplam 89806 yayın bulunmaktadır. Bu yayınların 85 569'u fen bilimleri (% 95), 3694'ü sosyal bilimler (%4) ve 543'ü de (% 1) sanat ve insani bilimler alanlarında gerçekleştirilmiştir.³1980 yılından itibaren Türkiye adresli yayınları incelediğimizde 80'li yılların sonlarına kadar durgun bir dönem geçirildiği görülmektedir. 1989 yılından itibaren yayın sayımızda ciddi artışlar yaşanmış ve 1990 yılında bilimsel yayın sayımız 1000'in üzerine çıkmıştır. 2004 yılında toplam bilimsel yayın sayısı 14281 olurken dünya sıralamasında 21. sırayı elde etmiştir. 1980 yılında 439 olan yayın sayımız 25 yılda 32 kat artarak 14281'e ulaşmıştır. 25 yıl önce dünya bilimine katkısı binde 0.7 olan Türkiye 2004 yılında bu katkısını yüzde 1.05'e çıkarmıştır.(bakınız: Tablo:1)

Türkiye'nin yayın sayısına onar yıllık dönemler itibariyle bakıldığında ilk on yılda (1980-1989) toplam yayınların yüzde 6.4'ü, ikinci on yılda (1990-1999) yüzde 35.9'u gerçekleştirilmiştir. Son beş yılda ise (2000-2004) toplam yayınların yüzde 57.7'si gerçekleştirilerek yirmi yılda yapılan yayın sayısına eşdeğer bir yayın artışı sağlanmıştır.

Bilimsel yayın alanında yaşanan bu gelişmenin bilim kollarındaki yansımalarına bakıldığında en fazla sıçramanın fen bilimleri alanında olduğu görülmektedir. SCI'a giren yayın sayımız 1980 yılında 380 iken yaklaşık 36 kat artarak 2004 yılında 13 699'a ulaşmıştır. Bu dönemde Türkiye fen bilimlerinde dünya sıralamasında 44. sıradan 20.sıraya yükselerek dünya bilimine olan katkısını yüzde 1.15'e çıkarmıştır. Sosyal bilimler atıf indeksine, 1980 yılında giren bilimsel yayın sayımız 41'dir. Bu sayıyla Türkiye 1980 yılında toplam sosyal bilimler yayınlarının binde 0.5'ini üretmiş ve dünya sıralamasında 45. sırada yer almıştır. 2004 yılında ise 537 yayınlı 27.sırada bulunmaktadır. Son olarak Sanat ve insani bilimlerdeki durumumuza baktığımızda 1980'de 18 olan yayın sayımız 2004 yılında 45'e ulaşmıştır. Türkiye bu sayı ile sanat ve insani bilimler alanında dünya bilimine olan katkısını binde 1.2'e yükselterek dünya sıralamasında 25. olmuştur.(bakınız Tablo: 1)

Türkiye'nin son 25 yılda uluslararası yayın sayısındaki gelişmenin nedenlerinin açıklanmasında nicel olmayan faktörlerin

---

³ Fen Bilimleri ile Sosyal Bilimlerin yayın sayıları arasında büyük bir fark bulunmaktadır. Ancak elimizdeki diğer ülkelere ait veriler incelendiğinde bu farka her ülkede rastlandığı görülecektir. ABD, İngiltere, Kanada ve Avustralya'da 2003 yılında fen/sosyal bilim yayın oranı ortalama 5.2 iken, bilimsel gelişmişlik düzeyi bu ülkelere yakın ancak anadili İngilizce olmayan Japonya, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, İspanya bulunduğu altı ülkede bu oran dikkat çekici bir şekilde 22'e sıçramaktadır. (Daha geniş bir analiz için bakınız Denkel ve diğerleri, 2002 ve Kayalıcı ve Ak, 2004.)

etkisinin daha çok olduğunu söyleyebiliriz.Çünkü bilimsel araştırmalar için ayrılan pay (Ar-ge Harcamaları/GSMH veya Yükseköğretim Bütçesi/GSMH) yada bilimsel üretimi gerçekleştirecek nitelikli insan sayısı gibi nicel göstergelerde dönem boyunca önemli artışlar ortaya çıkmamıştır. OECD (2002) verilerine göre Türkiye'de 2002 yılında GSMH'dan AR-GE'ye ayrılan pay % 0.64'dür. Bu oran ABD'de % 2.72, Kore'de % 2.65, OECD ülkeleri ortalaması % 2.24, AB üyesi ülkelerin ortalaması ise %1.88'dir. Yükseköğretim bütçesinin GSMH içindeki payına bakıldığında 1981'de %0.58 olan oran 2003 yılında yüzde 0.96'a çıkmıştır. Dönem içerisinde üniversite ve öğrenci sayılarındaki artışta göz önünde tutulduğunda bütçeden yükseköğretime ayrılan payda önemli bir gelişme yaşanmadığı söylenebilir. Bu dönemde yayın sayımızda ortaya çıkan artış çeşitli nitel faktörlerle açıklanabilir.

Bermek (2002) ve Balcı (2002)'e göre Türkiye'yi seksenli yıllardan başlayarak uluslararası yayınlarda üst sıralara çıkaran önemli bir unsurun yeni kurulan devlet üniversiteleri⁴ olduğu görülmektedir. İlk kuruldukları dönemde, Türkiye'nin toplam yayın sayısı içinde ihmal edilebilir bir büyüklük olan bu üniversitelerin yayın sayıları 2004 yılında toplam yayınların yüzde 19.3'e ulaşmış ve Türkiye'nin üst sıralara taşınmasında belirleyici olmuştur.

Onat (2004) ise üniversitelerin ülke sathına yayılmasının yayın sayılarının artmasındaki önemli bir faktör olarak saymakla Bermek ve Balcı'nın görüşlerini bir anlamda desteklemektedir. Ayrıca Onat ilaç sanayinin doğrudan ve dolaylı katkılarının fen bilimleri alanındaki yayın sayısını arttıran önemli bir etken olduğunu savunmaktadır.

İnsel (2003) Türkiye'nin bilimsel yayın sayısının hızla artmış olmasının temel nedeninin akademik yayın kriterleri temelinde atama ve yükseltmeler için normlar oluşturulmasından kaynaklandığını belirtmektedir.

Yayın sayılarımızda ortaya çıkan artışın önemli bir nedeni de 1983 sonrası YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışına mastır ve doktora yapmak üzere gönderilen öğrencilerdir. Yurtdışına 3694 kişi gönderilmiş ve bu öğrencilerin büyük çoğunluğu (2004 yılı sonu itibari ile 2093 öğrenci) öğrenimlerini tamamlayıp yurda geri dönmüşlerdir. Bu öğrencilerin yüzde 50'si A.B.D'de ve yüzde 38'i de İngiltere'de eğitim görmüşlerdir.(YÖK, 2004) Atıf indekslerinde

---

³ Yeni kurulan üniversiteler kavramı ile 1992'de çıkarılan 3837 sayılı kanunla Afyon, Aydın, Balıkesir, Bolu, Çanakkale, Denizli, Hatay, Kars, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Kırıkkale, Kocaeli, Kütahya, Manisa, Mersin, Muğla, Niğde, Sakarya, Şanlıurfa, Tokat ve Zonguldak illerimizde kurulan 21 üniversite ve 2 ileri teknoloji enstitüsü ile 1993 yılında Anadolu Üniversitesi'nin ikiye bölünmesi ile kurulan Osmangazi Üniversitesi ifade edilmiştir.

Türkiye adresli makale sayılarındaki hızlı artışın başladığı 1988 yılı bu öğrencilerin yurda dönmeye başladıkları zamana denk gelmektedir.

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı “Yükseköğretim Kanunu” ile Türk yükseköğretimi Kıta Avrupa’sı sisteminden uzaklaşarak Anglo-sakson üniversite sisteminin temel ilkelerine dayandırılmıştır (Arın, 1997). Yurtsever (2003)’e göre 80’li yılların başlarında Türk üniversitelerinde Anglo-sakson üniversite geleneğiyle yetişen genç akademisyenlerin ortaya çıkması ve “publish or perish” (yayınla yada yok ol) fikrini akademik yaşamlarında yol gösterici temel ilke olarak benimsemeleri yayın sayılarında görülen artışın bir diğer nedenidir.

Uluslararası yayınlara verilen teşvikler yayın sayımızı hızla arttırmıştır. TÜBİTAK, Türkiye Bilimler Akademisi gibi kuruluşların yanı sıra üniversiteler yurtdışındaki yayın organlarında yayınlanan çalışmalarını çeşitli biçimlerde ödüllendirerek uluslararası yayınları teşvik etmektedirler.

Yayın sayıları göz önünde bulundurularak yapılan analize göre Türkiye’nin 1980 yılından günümüze yayın sayısı ve dünya bilimine katkısı hızla artmış ve dünya sıralamasında üst basamaklara kadar çıkmıştır. Bu gelişmenin mutlak bir başarı sayılabilmesi için sadece yayın sayılarını göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirmeler yeterli değildir. Yayın sayısındaki gelişme ile birlikte öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı, yayınlara yapılan atıf sayısı, onbin kişiye düşen yayın sayısı ve üniversitelerin yapmış olduğu yayın sayıları gibi kriterlere de bakmak gerekmektedir.

Ülkemizde toplam öğretim elemanı ve üyesi sayısı 77.065’dir.⁵Toplam yayın sayısı birim öğretim üyesi sayısı ile oranlandığı zaman 0,18 gibi bir rakam ortaya çıkmaktadır. Yani yaklaşık 6 öğretim üyesinden ancak bir tanesi atıf indekslerine giren yayın yapabilmektedir. Bazı öğretim üyelerinin birden fazla yayın yaptıkları dikkate alınırsa bu oran daha da düşecektir.

Türkiye, bir sıçrayışın ardından toplam yayın sayısına göre 2003’de dünyada yirmi ikinci sırayı almış olmakla birlikte onbin kişiye düşen yayın sıralamasında 2003 yılında dünyada 34. sırada yer bulabilmiştir.Türkiye 2003 yılında toplam makale sayısı açısından Yunanistan, Macaristan Portekiz gibi birçok ülkenin önünde yer almıştır.

11 milyon nüfuslu Yunanistan’da onbin kişiye düşen makale sayısı 6.8, Macaristan’da ve Portekiz’de 5 iken, Türkiye’de ise 1,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye’nin bu ülkeleri gerçek anlamda

---

⁴ Profesör 10688, Doçent 5221, Yardımcı Doçent 13266, Araştırma Görevlisi 28426, diğer öğretim elemanı 19564 (YÖK, 2004:50)

geçebilmesi için yayın sayısının yaklaşık 3-4 kat daha fazla olması gerekmektedir.

Yayın sayıları ile birlikte bakılması gereken önemli bir unsur yayınların kalitesidir. Yayınlarında kalitesini belirleyen uluslararası bilim adamları tarafından bu yayınlara atıfta bulunulup bulunulmadığıdır. Tablo 2 incelendiğinde 1980-2004 yılları arasında atıf endeksi'ndeki Türkiye adresli yayınların 1994'den itibaren aldıkları atıf sayılarının düştüğü görülmektedir.

Ülkemiz üniversitelerini atıf indekslerini giren toplam yayın sayısına göre sıraladığımızda Hacettepe, Ankara, İstanbul üniversitesinin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Dikkat edilirse ilk üç sırada yer alan bu üniversitelerde tıp, eczacılık ve diş hekimliği fakülteleri bulunmaktadır. Türkiye'nin yayın sayısındaki artışın tıp alanındaki yayınlardan kaynaklandığını söylemek mümkündür. Bununla birlikte bazı üniversitelerin uluslararası yayın sayılarındaki artışa karşın bazı üniversitelerin uluslararası yayını bulunmamaktadır. Sosyal bilimlerde 16 üniversitenin atıf indekslerine giren yayının bulunmazken fen bilimlerinde tüm üniversiteler en az bir yayına sahiptir. Sanat ve insan bilimlerinde ise sadece 14 üniversitenin uluslararası yayını bulunmaktadır. Yayın yapan üniversiteler içinde ise sosyal bilimlerde 7 fen bilimlerinde ise 1 üniversitesinin sadece tek bir yayını bulunmaktadır.

Yukarıda yapmış olduğumuz analiz sonucunda ülkemizin bilimsel yayınlar açısından gelişmiş ülkelere oranla önemli ölçülerde geride kaldığı görülmektedir. Örneğin 2004 yılında uluslararası yayın sayısı bakımından ilk sırada yer alan ABD'nin 400269 yayını bulunurken, gelişmişlik düzeyi bu ülkeye yakın ancak anadili İngilizce olmayan Almanya'nın 84349, Japonya'nın 84235 yayını bulunmaktadır. Yayın sayılarımızın yeterli düzeyde olmamasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Bu yetersizliğin en temel nedenlerinden biri akademisyenlerin yabancı dilde yayın yapabilecek düzeyde dil bilgisine sahip olmamalarıdır.

İkinci neden akademisyenlerin ders yüklerinin fazla olmasıdır. 1980'li yılların başlarında Türkiye'de de tüm dünyada olduğu gibi üniversite eğitimi elitist bir eğitim olmaktan çıkarak kitle eğitimi haline gelmesi biçiminde bir dönüşüm yaşanmıştır (Tekeli, 2003). Dünyanın birçok ülkesinde çok daha erken başlayan ama yavaş ve istikrarlı bir artış seyri izleyen eğitimin kitleleşmesi süreci Türkiye'de oldukça hızlı gelişmiştir (Aktay, 2003). 1982 yılı itibarıyla yirmi yedi üniversite bulunan ülkemizde 1992'de 23 yeni üniversite ile 2 ileri teknoloji okulu kurularak üniversite sayımız 52'e yükselmiştir. 1993

yılından itibaren vakıf üniversitelerinin kurulmaya başlanması ile üniversite sayımız 2004 yılı itibarı ile 77'e ulaşmıştır.

Sürekli yeni üniversitelerin kurulması, yeni fakültelerin açılması öğretim üyelerinin ders yüklerinin arttırmıştır. Bunun yanında 1980'li yıllara kadar uygulanan ancak daha sonra kaldırılan ikinci öğretimin 1992-1993 öğretim yılında tekrar uygulanmaya başlaması öğretim elemanlarına ders vererek ek gelir elde etme fırsatı vermiştir. Ücretlerinde yetersiz olması bu süreci derinleştirmiş ders yükleri artan akademisyenlerin bilimsel faaliyetlere ayıracakları zaman azalmıştır. 2004 yılı itibarı tamamı devlet üniversiteleri olmak üzere 39 üniversitemizde ikinci öğretim uygulaması yapılmaktadır.

Ülkemizde eğitim ve araştırmaya ayrılan ödeneklerin düşük olması yayın sayısındaki yetersizliğin üçüncü nedenidir. GSYİH'dan eğitime ve araştırmaya ayrılan pay ABD'de 2,5-3, Fransa ve Almanya'da %2-2.5, Avusturya ve Kanada da %1-1,8 civarında iken bu oran ülkemizde binde 64 düzeyinde kalmaktadır (OECD, 2002)

Dördüncü olarak atıf indekslerine giren dergi sayısının yetersiz olması söylenebilir. Atıf indekslerinde SSCI'da Türk Psikoloji Dergisi, SCI'da Turkish Journal of Chemistry, Turkish Journal of Veterinary and Animal Science ve Turkish Journal of Pediatric olmak üzere Türkiye adresli dört dergi bulunmaktadır.⁶

Üniversitelerin Uluslararası Bilimsel Yayınları

Bu bölümde Türkiye'deki üniversitelerin bilimsellik düzeyleri yönünden karşılaştırılması yapılmaktadır. Bu amaçla önce Türkiye'deki üniversitelerin SSCI, SCI ve AHCI kapsamındaki dergilerde yer alan makale sayılarına göre oluşturulan sıralamadaki yerleri incelenmiş, ikinci olarak da daha niteliksel temellere dayalı bir sıralama elde edebilmek amacıyla öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı kriteri dikkate alınmış ve bu şekilde oluşturulan yeni sıralama değerlendirilmiştir.

Ülkemiz üniversitelerinin fen bilimleri alanında atıf indeksine giren toplam yayın sayısına göre yapılmış olan sıralamasında, 1999-2004 döneminde 2003 yılı hariç Hacettepe Üniversitesi oldukça büyük bir farkla ilk sırayı alırken 2003 yılında İstanbul Üniversitesini 1051 yayımla ilk sırayı ele geçirdiği görülmektedir. Ankara, Ege ve Gazi bu üniversiteyi izlemektedirler (bknz. 4). Dikkat edilirse ilk üç sırada yer alan üniversitelerde tıp, eczacılık ve diş hekimliği

⁵ Arıoğlu ve Girgin (2004) ülkemize ait bilimsel yayınların istatistik matematiği ile değerlendirmesini yaptığı çalışmasında atıf indekslerince taranan ulusal dergi sayısı arttıkça toplam yayın sayısının da anlamlı bir korelasyon katsayısı ile arttığını tespit etmiştir.

fakülteleri vardır. Diğer yandan ilk on sırada yer alan kurumlardan altısında yine aynı fakülteler mevcuttur. İlgi çekici bir başka nokta ise, bu üniversitelerin öğretim üyesi sayısı açısından en zengin kurumlar olduğudur. Başka bir ifadeyle, fakülte ve dolayısı ile öğretim üyesi sayıları bu sıralamayı oluşturan etmenler arasında sayılmalıdır.

Sosyal bilimler atıf indeksine giren yayınlara bakıldığında, 1999-2004 döneminde 2003

yılı hariç Bilkent Üniversitesi ilk sırayı almaktadır. 2003 yılında ise ODTÜ toplam 53 yayınlara ilk sırayı almıştır. Bilkent ve ODTÜ'yü İstanbul, Koç, Hacettepe ve Ankara üniversiteleri izlemektedir. Burada dikkati çeken bir nokta Ankara, İstanbul ve Hacettepe Üniversitelerinin sosyal bilimler alanında yapmış olduğu yayınların önemli bir kısmının Tıp fakültelerinin öğretim üyeleri tarafından yapılmış olmasıdır. Örneğin, Hacettepe Üniversitesinin 2003 yılında yapmış olduğu 33 sosyal bilim yayınının 24'ü tıp fakültesi öğretim üyeleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Tıp fakültesi öğretim üyelerinin SCI indeksi dışında yayınlarının olması doçentliğe asgari başvuru şartları içinde “*SCI-Expanded*, *SSCI* veya *AHCI* kapsamındaki dergilerde *birinci isim* olarak yayımlanmış özgün araştırma makalesi” şartının bulunmasıdır. Tablo 5’de dikkat çeken bir nokta ise ilk sıralarda yer alan üniversitelerin 2004 yılında toplam yayınlar içinde paylarının azalmış olmasıdır. 1999 yılında toplam yayınlar içinde Bilkent’in payı yüzde 22, ODTÜ’nün de yüzde 12.7 iken bu oranlar sırasıyla yüzde 9.9 ve 6.9’a gerilemiştir.

Sanat ve İnsani bilimler indeksine bakıldığında ise bu dönemde Bilkent üniversitesinin ilk sırayı aldığı ve Boğaziçi Üniversitesi’nin de bu üniversiteyi takip ettiği görülmektedir. Bu indekse giren yayın sayısının oldukça düşük olduğu ve 2004 yılı itibarıyla Türkiye’deki 77 üniversitenin ancak onbeşinin sanat ve insani bilimler alanında yayın yapabildiği görülmektedir.

Atıf indekslerinde ilk 10 sırada yer alan üniversitelerin büyük çoğunluğunu Ankara, İstanbul ve İzmir gibi metropollerde yer almaktadır. Bu üniversitelerin bilimsel çalışmalarda ilk sıralarda yer alması, göreceli olarak kurumsallaşmalarını daha hızlı tamamlayabilmiş üniversiteler arasında olmaları ve birden çok üniversitenin bulunduğu ve bilimsel faaliyetlerin (konferans, seminer vs.) daha yoğun gerçekleştiği merkezlerde yer almanın avantajlarını kullanmaları ile bir ölçüde açıklanabilir.

Tablo 3, 4 ve 5 incelendiğinde son on yılda kurulan birçok devlet ve vakıf üniversitesinin fen bilimleri, özellikle de sosyal bilimler ile sanat ve insani bilimler atıf indeksine giren yayınlarının olmadığı görülmektedir. Türkiye’nin toplam yayınları içindeki

paylarının kuruldukları 1992 yılından itibaren hızla artmasına karşın hala bu üniversitelerin büyük kısmının yeterli fiziki imkan ve öğretim üyesi altyapısına henüz sahip olmadıkları söylenebilir.

2004 yılında üniversitelerin fen bilimleri indeksine bilimsel yayınların yüzde 95.7'si devlet üniversiteleri, yüzde 4.3'ünü vakıf üniversiteleri tarafından yapılmıştır. Aynı yıl sosyal bilimler indeksine giren yayınların ise yüzde 74'ü devlet, yüzde 26'sı vakıf üniversiteleri tarafından yapılmıştır. En çok yayın yapan Bilkent (% 9.9) , Koç (% 6.9) ve Sabancı Üniversitesi (% 2.1) dışarıda bırakıldığında diğer vakıf üniversitelerinin payı yüzde 7.1'de kalmaktadır. Vakıf Üniversitelerinin sahip olduğu fakültelere bakılacak olursa genelde sosyal bilim ağırlıklı olduğu görülmektedir. Mühendislik ve tıp fakültelerinin kuruluşu yüksek bir maliyet gerektirmekte bu yüzden birçok vakıf üniversitesi sosyal bilimler alanında yatırımlarının yoğunlaştırmaktadır. Dolayısıyla vakıf üniversiteleri sosyal bilim yayınları alanında daha başarılı olmaktadır. Yukarıdaki analiz öğretim üyesi başına düşen yayın sayısından bağımsızdır. Oysa bunu dikkate alarak yaptığımız bir analiz bize farklı sonuçlar vermiştir. Ülkemizdeki üniversiteleri öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre sıraladığımızda (bkz. Tablo 6), Koç, Başkent, Gebze YTE, Fatih, Hacettepe, Gaziantep, Bilkent, ODTÜ, Erciyes ve Mersin Öğretim üyesi başına düşen yayın kriterlerine göre yapılan sıralamada, bir çok vakıf üniversitesinin yeni kurulmalarına rağmen ilk on içinde yer aldıkları görülmektedir. Öğretim üyelerini uluslararası yayın yapabilme potansiyellerini dikkate alarak seçmeleri, devlet üniversitelerinde bulunan bir çok öğretim üyesini transfer etmiş olmaları, akademik yükseltmelerde göreceli olarak daha yüksek standartlar istemeleri, yerleşke olarak Ankara ve İstanbul gibi merkezleri seçmiş olmaları, öğretim üyesi başına düşen haftalık ders yükünün bir çok devlet üniversitesiyle kıyaslandığında daha hafif olması ve bir çoğunda İngilizce eğitim yapılması bu sıralamanın nedenleri olarak sayılabilir.

Yurtsever (1999) öğretim üyesine başına yayın sayılarına bakılarak yapılan değerlendirmelerin “az sayıda öğretim üyesinin bulunduğu kurumları anlamsız bir şekilde çok başarılı yada başarısız gösterebilme” olasılığına dikkat çekmektedir.

Bu sıralamayı etkileyen nedenlerden birisi de Türk üniversite sisteminin örtülü bir şekilde de olsa ‘ikili’ bir yapıya sahip olmasıdır. 1990’lı yılların başlarından itibaren yeni bir üniversite modelinin geliştirilmesi ve bazı üniversitelerin “özel statülü üniversite” kapsamına alınmasına yönelik istekler hızla artmıştır. Özellikle bu istekler fen ve sosyal bilimlerde üst sıralarda yer alan Boğaziçi,

Bilkent, İTÜ, ODTÜ, ve Hacettepe gibi üniversitelerden gelmiştir. Dönemin ODTÜ rektörleri Prof.Dr.Ömer Saatçioğlu ve Prof. Dr. Suha Sevük üniversite sisteminin ikili bir yapı kazanması ve bu çerçevede ikili bir işlev görmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Gündeme getirdikleri önerilerinde, Batı'da 80'li yıllarda benimsenen ve yine bu yıllarda özellikle ABD'de önemli ölçüde yaşama geçirilen bir üniversite modeli savunulmaktadır. Bu bağlamda üniversiteler, kendi aralarında bir yanda elit eğitim ve araştırma ağırlıklı kurumlar ve diğer yanda kitlesel eğitim yapan kurumlar olarak ikiye ayrılmalıdır. İlk grupta yer alan üniversiteler, bürokrasinin ve özel kesimin ihtiyaç duyduğu nitelikli orta ve üst düzey yönetici yetiştirme misyonunu yüklenmelidir. Bununla birlikte ülkenin bilim, teknoloji ve sanayi alanlarında uluslararası rekabet gücünü arttırmak amacıyla araştırma faaliyetlerinde bulunma misyonunu da sahip olmalıdırlar. İkinci grupta yer alan üniversiteler ise devlete ve özel sektöre teknik eleman ve personel yetiştirmelidir.

Yine aynı yıllarda benzer yaklaşımların Boğaziçi Üniversitesi çalışanları tarafından da gündeme getirildiği görülmektedir. Dönemin Boğaziçi Üniversitesi rektör yardımcısı M.Hamit Fişek (1993) üniversitelerin, YÖK ile sadece kitle eğitimi veren kurumlara dönüştüğünü, oysa üniversitelerden elit eğitimi ve araştırma yapılmasının da beklendiğini söylemektedir. 1990'lı yıllarda bu öneriler doğrultusunda Türk üniversite sisteminin örtülü olarak ikili bir yapı kazanmaya ve bu çerçevede üniversitelerin birbirlerinden farklı iki misyona sahip olmaya başladığı görülmektedir. Bu üniversiteler araştırma ağırlıklı bir yapı kazanabilmek için, sadece lisansüstü programlarındaki öğrenci sayılarında bir artışı hedeflenmişler ve diğer programlarındaki öğrenci sayılarını dondurmaya hatta azaltmaya çalışmışlardır.

Seçen'in (2004) çalışmasında ortaya koyduğu sonucu ve tezi izleyerek yeni verilerle yaptığımız analiz, bize adı geçen çalışmada dile getirilen değerlendirmenin geçerliliğini koruduğunu göstermiştir. Tablo 4'de 10'lu grupların 2004 yılındaki yayın sayılarının 1999 yılındaki makale sayılarına oranları hesaplandığında onlu gruplardan aşağıya doğru inildikçe yayın sayısındaki oransal artışta fazlalaşmaktadır. Mesela ilk 10 üniversite 5 yıl öncesine göre yayın sayılarını yaklaşık yüzde 68 arttırmıştır. Halbuki bu oransal artış ikinci ondaki üniversitelerde yüzde 145, üçüncü ondaki üniversitelerde yüzde 96, dördüncü ondaki üniversitelerde yüzde 195, beşinci ondaki üniversitelerde yüzde 339 olarak gerçekleşmiştir. Sonuç itibarıyla şunu söyleyebiliriz ki, gelişmekte olan üniversitelerdeki uluslar arası

bilimsel yayın yapma motivasyonu bu beş yılda ilk sıralarda yer alan üniversitelerden daha fazla olmuştur

Atıf İndekslerine Yöneltilen Eleştiriler

Atıf indeksleri dünyada ve ülkemizde bilimsel performansın ölçülmesinde kullanılan önemli kriterlerden biri haline gelmiş olmasına karşın zaman zaman çeşitli şekillerde eleştirilmektedir. Atıf indekslerine yapılan ilk eleştiri makale sayılarına göre ülkelerin sıralamasına ilişkindir. İndekslerce taranan dergilerin büyük bir kısmının İngilizce olması ve yerel dergilerin bile taranması nedeni ile anadili İngilizce olan ülkelerin yayın sayılarının aynı gelişmişlik düzeyine sahip ülkelere göre doğal olarak daha yüksek çıkmaktadır (Doğan, 1999). Makalelere yapılan atıf sayıları belirlenirken negatif atıflar ile kendine yapılan atıflarda değerlendirmeye alınmakta olması değerlendirmelerde sapmalar oluşturması atıf indekslerinin eleştirilen diğer bir yönüdür (İlhan, 2002).

Atıf indekslerine yapılan bu eleştirilerle birlikte uluslararası yayın etkinliklerini ön plana çıkaran bilimsel performansı değerlendirme süreci de çeşitli sorunlara neden olduğundan sık sık ülkemizdeki akademisyenler tarafından eleştirilmektedir.

Şenses (2003)'e göre uluslararası yayın ağırlıklı bir değerlendirme süreci öğretim üyesinin etkinlikleri içinde çok önemli bir yer tutması gereken eğitim etkinlikleri hemen hemen tümüyle bu sürecin dışında tutulmasına neden olmaktadır. Öte yandan yurtdışı araştırmalara ağırlık verilerek araştırmacılar birçoğu Anglo-Amerikan kökenli yurtdışı dergilerin gündemine yönlendirilmekte ve yerel sorunlardan uzaklaştırılmaktadır. Bu tür bir yönelim, yerel araştırma fonlarının yetersiz olması ve uluslararası kuruluşlarında desteklediği projelerde araştırma fonlarını kendi gündemlerinde ön plana çıkan konulara tahsis etmeleri sonucunda daha da pekişmektedir. Kısaca, ülkemizde yapılan yurtdışı yayınların büyük çoğunluğunun ülkemizin sorunlarını değil batılıların istediği literatüre katkı niteliğinde yayınlar olduğu söylenebilir.

Tekeli (2002)'ye göre de uluslararası yayınlara verilen öncelik nedeniyle yurtiçi yayınlar ihmal edilmektedir. Bir konuda uluslararası yayın yapıldığında aynı yayının yerel olarak yapılması halinde daha az atıf alacaksa birincisinde ısrar etmenin nedenlerini anlamak güçleşecektir. Yerel yayınlara da bilimsel performans değerlendirmede yeterince ağırlık verilmediği için yerel yayında yapılmıyorsa rasyonalize edilmeyen bir politika var demektir.

Doğan (1999)'a göre ülkemiz kaynaklı bilimsel yayınlar incelendiğinde bunların büyük bölümünün üniversiteler ve akademik yükseltme amacı ile yapıldığından toplumumuzun yaşantı düzeyinde, teknoloji üretiminde bir değişiklik oluşturamamıştır.

Şenses (2003)'e göre bu değerlendirme sürecinin eleştirilecek diğer bir yanı yayınların kalitesini göz ardı etmesidir. Tablo 2 de açıkça görüldüğü gibi Türkiye adresli makalelerin atıf sayıları her geçen yıl biraz daha azalmaktadır. Bunun temel nedeni yurtdışı yayınların akademik yükseltme kaygısıyla yapılıyor olmasıdır. bir gözlemcinin çok çarpıcı bir biçimde belirttiği gibi, “bir bilim insanının yayın yapması, ne kadar yayın yaptığı ve özellikle nerede yayın yaptığı ne yayınladığından çok daha önemli hale gelmiştir.”(Holub ve diğerleri 1991 Aktaran: Şenses 2003)

Sonuç

1980-2004 döneminde ülkemizin yayın sayısı ve dünya sıralamasındaki yerine bakıldığında uluslararası yayınlarında sayısal bir gelişmenin olduğu açıktır. Niceliksel olarak görülen söz konusu artışın en önemli nedenleri arasında doçentlik sisteminin yurtdışı yayın yapmayı zorunlu hale getirmesi, üniversiteler ve çeşitli kurumlar tarafından uluslararası yayınlara verilen teşvikler ve yurtdışında öğrenim gören araştırmacıların yurda dönmesini gösterebiliriz.

Niceliksel olarak yayın sayısındaki artış önemli bir düzeye gelmiş olmakla birlikte, bu gelişmenin mutlak bir başarı sayılabilmesi için sadece yayın sayılarına bakılmamalı bunun yanında yayınların niteliği de dikkate alınmalıdır. Bilimsel yayınların niteliksel gelişmesinin izlenmesi için yayın başına düşen atıf sayısı, nüfus başına ve öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı gibi ölçütleri kullanmak mümkündür. Yayın başına düşen atıf sayılarına bakarak uluslararası yayınlarımıza bakıldığında yıllar içerisinde bu oranın hızla gerilediği gözükmektedir. İncelenen dönemde yayın sayısındaki artışın yayınların kalitesinden ödün verilerek yapıldığı söylenebilir. Akademik yükseltmelerde öncelikli olarak yayınların sayısına önem verilmesi, yayın kalitesinin ise göz ardı edilmesi bu gelişmenin temel nedenidir.

Türkiye'deki üniversitelerin uluslararası yayın sayıları öğretim üyesi potansiyelleri göz önünde tutularak değerlendirildiğinde oldukça düşük düzeyde olduğu görülmektedir. İncelenen beş yıllık dönemde atıf indekslerine giren yayını olmayan üniversiteler bulunmaktadır.

Türkiye'nin uluslararası bilimsel üretimine bakıldığında sayısal olarak aştığımızı düşündüğümüz ülkeleri birim nüfus başına düşen yayın sayısı yada öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı oranına göre kıyasladığımızda dünyada bilim üretimindeki yerimiz 32. sıraya kadar düşmektedir. Bu da göstermektedir ki Türkiye'nin sahip olduğu nüfus ve bilim adamı potansiyeline karşılık bilimsel yayın sayısı sınırlı kalmıştır.

Son yıllarda Türkiye'de özellikle akademik yükseltme amaçlı değerlendirme süreci uluslararası yayın yapma üzerine yoğunlaşmıştır. Bu süreç beraberinde eğitim etkinliklerinin ve yurtiçi yayınların ikinci plana itilmesi, akademik çalışmaların sadece terfi amaçlı yapılmasından dolayı toplumsal gelişmemize yeterli katkıda bulunmaması gibi sorunları da beraberinde getirmiştir. Üniversitelerin ve akademisyenlerin bilimsel performansları değerlendirilirken uluslararası yayın ağırlıklı değerlendirme sürecinin ortaya çıkardığı sakıncalar göz önünde bulundurularak araştırma ve öğretim arasındaki dengeyi kollayan, aynı zamanda yayın sayısı ve kalitesini olması gerektiği seviyelere çıkartabilecek bir bilimsel performans değerlendirme süreci Türkiye'deki üniversiteler için hazırlanmalıdır. Bu süreçte gerek imkanlar gerekse öğretim üyesi bakımından yeni kurulan üniversiteler ile kıyaslanması mümkün olmayan eski üniversiteleri kuruluş tarihleri ile gelişmişlikleri dikkate alınarak değerlendirmek gerekmektedir.

Kaynaklar

- [1] Aktay, Yasin (2003), "Üniversiteden Multiversiteye Taşra Merkez Diyalektiği", Toplum ve Bilim, Sayı 97, s.93-122.
- [2] Arın, Tülay. (1997), "Dünyada ve Türkiye'de Yükseköğretim ve Diploma Sistemleri", Der. E. Akalın, H. Aydoğdu, R.Saraoğlu, Bilim, Bilim Politikası ve Üniversiteler, İstanbul:Bağlam Yayınları içinde:s.57-72.
- [3] Arıoğlu, Ergin ve Canan Girgin (2004), "1974-2001 Döneminde Ülkemizdeki Bilimsel Yayın Performansının Kısa Değerlendirilmesi", Ed. C. Can Aktan, Nasıl Bir Üniversite?, İstanbul: Değişim Yayınları içinde: s.209-240.
- [4] Balcı, Metin (2002), "2001 Yılında Türkiye'nin Bilim Potansiyeli", Günce, Sayı 23, s.2-4.
- [5] Bermek, Engin (2002) "Ülkemizde Bilim ve Bazı Öneriler", Günce, Sayı 23, s.2-4.
- [6] Denkel, Arda, Ç.Kağıtçıbaşı, N.K. Pak, Ş.Pamuk (1999), Türkiye'de Sosyal Bilimlerin Uluslararası Yayın Performansı, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- [7] Doğan, Mehmet (1999), "Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinde Bilimsel Gelişmeler", Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi, 31 Temmuz 1999.
- [8] İlhan, Mustafa (2002), "Atıf İndekslerine Dergi Kabul Kriterleri ve Etki Faktörü", Ed. Sait Polat, Bilimsel Araştırmaların Yazımı ve Sunumu Sempozyum Kitabı, ADANA: Çukurova Üniversitesi Yayınları içinde: s.13-19.

Türkiye'nin Uluslararası Yayın
Performansının Analizi

- [9] İnsel, Ahmet (2003) “Bir Zihniyet Tarzı Olarak YÖK”, Toplum ve Bilim, Sayı 97, s.72-80.
- [10] Kayalica, Özgür. ve M.Z. Ak. (2004), “Türkiye’deki Üniversitelerin Uluslararası Yayın Performansları”, Ed. C. Can Aktan, Nasıl Bir Üniversite?, İstanbul: Değişim Yayınları içinde: s.209-240.
- [11] Menteş, Ali (1999), Yeniversite, İstanbul: Metis Yayınları.
- [12] Nalçaoğlu, Halil (1999), Türkiye’nin Yeni Üniversite Düzeni: Kriz ve Kalite”, Doğu Batı, sayı:7, s.81-94.
- [13] OECD (2002) Main Science and Technology Indicators internet adresi: http://www.oecd.org/document/26/0,2340,en_2649_34409_1901082_1_1_1_1,00.html
- [14] OECD (2003), Education Policy Analysis 2003, internet adresi: http://www.oecd.org/document/14/0,2340,en_2649_34511_17735886_1_1_1_1,00.html
- [15] Onat, Altan (2004), “ Bilimsel Yayınlardaki Yükselme”, Radikal Gazetesi, 21 Ocak 2004.
- [16] Ortaş, İbrahim (2003), “Gelişmeyen Bilim Ortamında Artan Bilimsel Yayın Sayısı”, Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi, 2 Şubat 2003.
- [17] Serbest, A.Hamit (2002), “Devlet Üniversiteleri ve İkinci Öğretim”, Üniversite ve Toplum, Cilt 2, Sayı 1, internet adresi: <http://www.universite-toplum.org/text.php?id=54>
- [18] Seçen, Hasan (2004), Bilimsel Araştırmada Son 5 Yıllık Durumumuz ve Geçmişle Mukayese”, Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi, 24 Nisan 2004.
- [19] Şenses, Fikret (2004), “Üniversitemizde Başka Sorunlarda Var”, internet adresi: http://www.Bagimsizsosyalbi-limciler.org/Yazilar_BSB/IktisatToplum28Ocak04-Senses.doc.
- [20] Tekeli, İlhan (2002), “Sosyal Bilimcilerin Performanslarının Değerlendirmesinde Kullanılan Ölçütleri Tartışmaya Açmak”, Toplum ve Bilim, Sayı 95, s.159-170.
- [21] Tekeli, İlhan (2003), Eğitim Üzerine Düşünmek, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.
- [22] YÖK (2004) Türk Yüksek Öğretiminin Bugünkü Durumu, internet adresi: <http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/kasim2004>
- [23] Yurtsever, Ersin, (1999). “Yayın Sayılarındaki Artış Üzerine”, Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi, 10 Nisan 1999.
- [24] Yurtsever, Ersin, S.Gülgöz, Ö.A. Yedekçioğlu (2003), “On Overview of Scientific Publications in Turkey:1970-1999”, Günce DIARY, No:2, s.20-22.

Ekler

Tablo 1: 1980-2004 Döneminde Dünyada ve Türkiye’de Bilimsel Yayınlar

Yıl	DÜNYADAKİ YAYINLARIN TOPLAMI				TÜRKİYE ADRESLİ YAYINLARIN TOPLAMI				DÜNYADAKİ TOPLAM YAYINLAR İÇİNDEKİ PAYI (Binde)				DÜNYA SIRALAMASI		
	SCI	SSCI	AHCI	Toplam	SCI	SSCI	AHCI	Toplam	SCI	SSCI	AHCI	Toplam	SCI	SSCI	AHCI
1980	537719	90481	42378	670578	380	41	18	439	0,7	0,5	0,4	0,7	44	45	39
1981	566777	89961	42327	699065	363	27	4	394	0,6	0,3	0,1	0,6	49	54	68
1982	595757	94595	47377	737729	394	43	7	444	0,7	0,5	0,1	0,6	47	46	60
1983	634582	96879	47517	778978	445	39	5	489	0,7	0,4	0,1	0,6	50	45	65
1984	638637	96628	48722	783987	505	29	6	540	0,8	0,3	0,1	0,7	46	49	60
1985	668139	96389	48760	813288	557	31	8	596	0,8	0,3	0,2	0,7	43	49	56
1986	690374	95703	50898	836975	613	24	6	643	0,9	0,3	0,1	0,8	44	57	63
1987	668139	95273	48873	812285	705	40	5	750	1,1	0,4	0,1	0,9	43	45	65
1988	700649	94514	48952	844115	838	46	14	898	1,2	0,5	0,3	1,1	43	42	46
1989	662530	92316	46712	801558	961	56	11	1028	1,5	0,6	0,2	1,3	43	43	45
1990	696410	96449	48110	840969	1094	80	11	1185	1,6	0,8	0,2	1,4	41	35	44
1991	724568	98991	49898	873457	1336	69	20	1425	1,8	0,7	0,4	1,6	38	39	39
1992	749012	101099	52893	903004	1628	83	23	1734	2,2	0,8	0,4	1,9	39	39	39
1993	800875	101741	51469	954085	1895	68	22	1985	2,4	0,7	0,4	2,1	35	41	39
1994	839304	108412	52425	1000141	2258	96	16	2370	2,7	0,9	0,3	2,4	34	37	43
1995	902641	123532	53747	1079920	2992	119	22	3133	3,3	1	0,4	2,9	34	37	38
1996	937315	126466	53476	1117257	3779	175	25	3979	4	1,4	0,5	3,6	30	34	38
1997	986198	122301	54125	1162624	4433	184	33	4650	4,5	1,5	0,6	4	28	34	44
1998	1021788	123813	53243	1198844	5244	216	28	5488	5,1	1,7	0,5	4,6	25	33	40
1999	1053874	126497	51827	1232198	6044	200	41	6285	5,7	1,6	0,8	5,1	25	33	33
2000	1084083	137315	51877	1273275	6224	283	36	6543	5,7	2,1	0,7	5,1	25	32	37
2001	1090693	130337	50615	1271645	7577	331	42	7950	6,9	2,5	0,8	6,3	25	30	35
2002	1148846	130251	48879	1327976	10054	381	44	10479	8,8	2,9	0,9	7,9	22	28	36
2003	1164077	130624	29087	1323788	11551	496	51	12098	9,9	3,8	1,8	9,1	21	27	25
2004	1191670	132225	36584	1360479	13699	537	45	14281	11,5	4,0	1,2	10,5	20	27	34

Tablo 2: 1980-2004 Döneminde Türkiye Adresli Yayınların Aldıkları Atıf Sayıları

Yıllar	Toplam Yayın Sayısı	Türkiye Adresli Atıflar	Türkiye Dışından Atıflar	Toplam Atıf Sayısı	Yayın Başına Düşen atıf sayısı
1980	425	538	2886	3424	8,1
1981	386	832	2671	3503	9,1
1982	429	469	2621	3090	7,2
1983	471	786	2114	2900	6,2
1984	532	900	3370	4270	8
1985	580	979	2707	3686	6,4
1986	633	1148	3008	4156	6,6
1987	739	1378	4549	5927	8
1988	879	1663	4531	6194	7
1989	1008	1931	5724	7655	7,6
1990	1152	2003	5786	7789	6,8
1991	1394	2387	6965	9352	6,7
1992	1709	2877	9687	12564	7,4
1993	1965	3312	11797	15109	7,7
1994	2339	3850	12438	16288	7
1995	3093	4409	14938	19347	6,3
1996	3926	5151	15964	21115	5,4
1997	4579	5445	17086	22531	4,9
1998	5385	5422	17240	22662	4,2
1999	6197	5223	16490	21713	3,5
2000	6424	4716	15126	19842	3,1
2001	7811	4020	11573	15593	2
2002	10307	2708	6698	9406	0,9
2003	11856	783	1679	2462	0,2
2004	14281	1319	1519	2838	0,2

Tablo 3: 1999-2004 Döneminde AHCI'ya Giren Yayınların Üniversiteler Arasında Dağılımı

AHCI İndeksine Giren Yayın Sayıları								Toplam İçindeki Pay (%)					
Üniversiteler	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bilkent	13	18	17	19	21	12	100	38,2	50,0	44,7	33,9	28,0	31,6
Boğaziçi	3	6	7	9	14	9	48	8,8	16,7	18,4	16,1	18,7	23,7
Yeditepe	0	0	0	0	0	3	3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,9
İTÜ	1	3	1	0	5	2	12	2,9	8,3	2,6	0,0	6,7	5,3
İstanbul	0	1	1	2	3	2	9	0,0	2,8	2,6	3,6	4,0	5,3
Yıldız Teknik	0	1	3	0	1	1	6	0,0	2,8	7,9	0,0	1,3	2,6
Uludağ	0	0	0	0	0	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
Trakya	0	0	0	0	1	1	2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	2,6
ODTÜ	5	2	4	9	7	1	28	14,7	5,6	10,5	16,1	9,3	2,6
Muğla	0	0	0	0	0	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
Koç	0	0	1	0	3	1	5	0,0	0,0	2,6	0,0	4,0	2,6
Hacettepe	4	0	0	2	0	1	7	11,8	0,0	0,0	3,6	0,0	2,6
Gaziosmanpaşa	0	0	0	0	0	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
Akdeniz	0	0	0	0	2	0	2	0,0	0,0	0,0	0,0	2,7	0,0
Ankara	2	1	0	2	6	1	12	5,9	2,8	0,0	3,6	8,0	2,6
A. Menderes	0	0	0	2	0	1	3	0,0	0,0	0,0	3,6	0,0	2,6
Başkent	2	1	0	1	4	0	8	5,9	2,8	0,0	1,8	5,3	0,0
Bilgi	0	0	0	1	4	0	5	0,0	0,0	0,0	1,8	5,3	0,0
Sabancı	0	0	0	1	2	0	3	0,0	0,0	0,0	1,8	2,7	0,0
Ege	0	0	0	1	1	0	2	0,0	0,0	0,0	1,8	1,3	0,0
Kadir Has	0	0	0	1	1	0	2	0,0	0,0	0,0	1,8	1,3	0,0
Bahçeşehir	1	0	0	0	0	0	1	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fatih	0	1	0	2	0	0	3	0,0	2,8	0,0	3,6	0,0	0,0
Çukurova	0	0	0	1	0	0	1	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
Dokuz Eylül	0	0	0	1	0	0	1	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
Marmara	0	0	1	1	0	0	2	0,0	0,0	2,6	1,8	0,0	0,0
Sakarya	0	0	0	1	0	0	1	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0
Anadolu	1	0	1	0	0	0	2	2,9	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0
Erciyes	1	1	1	0	0	0	3	2,9	2,8	2,6	0,0	0,0	0,0
Mimar Sinan	0	0	1	0	0	0	1	0,0	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0
Gazi	0	1	0	0	0	0	1	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Selçuk	1	0	0	0	0	0	1	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tablo 4: 1999-2004 Döneminde SCI'a Giren Yayınların Üniversiteler Arasında Dağılımı

SCI İndeksine Giren Yayın Sayıları							Toplam İçindeki Pay (%)						
Üniversiteler	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Hacettepe	864	917	931	1013	1007	1168	4732	13,8	13,9	10,5	9,6	7,8	6,9
İstanbul	550	603	747	939	1051	1068	3890	8,8	9,1	8,4	8,9	8,2	6,3
Ankara	558	526	622	702	788	837	3196	8,9	8,0	7	6,6	6,1	5,0
Ege	218	268	335	482	557	657	1860	3,5	4,1	3,8	4,5	4,3	3,9
Gazi	294	280	347	424	516	611	1861	4,7	4,2	3,9	4	4	3,6
ODTÜ	354	383	468	473	549	551	2227	5,7	5,8	5,3	4,5	4,3	3,3
Atatürk	102	101	205	426	540	525	1374	1,6	1,5	2,3	4	4,2	3,1
İTÜ	385	399	448	492	520	497	2244	6,2	6,0	5	4,6	4	3,0
Dokuz Eylül	164	192	279	313	382	451	1330	2,6	2,9	3,1	3	3	2,7
Fırat	124	120	164	279	330	411	1017	2,0	1,8	1,8	2,6	2,6	2,4
Erciyes	117	139	151	210	308	390	925	1,9	2,1	1,7	2	2,4	2,3
Çukurova	130	131	146	260	313	387	980	2,1	2,0	1,6	2,5	2,4	2,3
Ondokuz Mayıs	128	115	141	179	264	354	827	2,0	1,7	1,6	1,7	2,1	2,1
Akdeniz	87	107	139	212	241	351	786	1,4	1,6	1,6	2	1,9	2,1
Selçuk	80	106	156	239	253	336	834	1,3	1,6	1,8	2,3	2	2,0
Marmara	191	180	190	264	279	324	1104	3,1	2,7	2,1	2,5	2,2	1,9
Başkent	144	110	124	156	202	287	736	2,3	1,7	1,4	1,5	1,6	1,7
İnönü	86	101	112	157	236	271	692	1,4	1,5	1,3	1,5	1,8	1,6
Uludağ	120	104	107	165	213	269	709	1,9	1,6	1,2	1,6	1,7	1,6
S. Demirel	38	45	74	151	216	265	524	0,6	0,7	0,8	1,4	1,7	1,6
Mersin	25	24	94	190	225	254	558	0,4	0,4	1,1	1,8	1,7	1,5
KTÜ	145	114	141	174	223	250	797	2,3	1,7	1,6	1,6	1,7	1,5
Boğaziçi	144	150	184	185	184	221	847	2,3	2,3	2,1	1,7	1,4	1,3
Kocaeli	78	72	89	93	155	210	487	1,2	1,1	1	0,9	1,2	1,2

Mehmet Zeki Ak, Ahmet Gülmez

Gaziantep	61	83	97	175	177	205	593	1,0	1,3	1,1	1,6	1,4	1,2
Trakya	59	71	109	135	142	202	516	0,9	1,1	1,2	1,3	1,1	1,2
Yüzüncü Yıl	65	67	83	150	231	200	596	1,0	1,0	0,9	1,4	1,8	1,2
Cumhuriyet	71	60	75	120	157	185	483	1,1	0,9	0,8	1,1	1,2	1,1
Dicle	45	77	78	122	160	184	482	0,7	1,2	0,9	1,2	1,2	1,1
Z. Karaelmas	13	20	25	57	92	179	207	0,2	0,3	0,3	0,5	0,7	1,1
Bilkent	135	141	141	156	162	166	735	2,2	2,1	1,6	1,5	1,3	1,0
Osman Gazi	76	65	84	118	166	155	509	1,2	1,0	0,9	1,1	1,3	0,9
Celal Bayar	42	60	72	114	133	149	421	0,7	0,9	0,8	1,1	1	0,9
A.Menderes	36	27	55	79	116	148	313	0,6	0,4	0,6	0,7	0,9	0,9
Kırıkkale	21	49	74	110	133	146	387	0,3	0,7	0,8	1	1	0,9
Harran	23	39	66	75	114	144	317	0,4	0,6	0,7	0,7	0,9	0,9
Pamukkale	45	48	70	105	110	140	378	0,7	0,7	0,8	1	0,9	0,8
Afyon Kocatepe	5	19	20	55	94	138	193	0,1	0,3	0,2	0,5	0,7	0,8
Anadolu	45	83	84	112	110	127	434	0,7	1,3	0,9	1,1	0,9	0,8
G.Osman Paşa	11	12	19	62	71	125	175	0,2	0,2	0,2	0,6	0,6	0,7
Yıldız Teknik	63	46	66	85	93	119	353	1,0	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
Sütçü İmam	24	11	34	44	68	117	181	0,4	0,2	0,4	0,4	0,5	0,7
A. İzzet Baysal	23	27	17	55	86	98	208	0,4	0,4	0,2	0,5	0,7	0,6
Koç	39	40	34	67	76	94	256	0,6	0,6	0,4	0,6	0,6	0,6
Gebze YTE	18	23	29	62	66	93	198	0,3	0,3	0,3	0,6	0,5	0,6
Sakarya	29	35	32	49	69	90	214	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
Mustafa Kemal	9	8	11	50	76	88	154	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6	0,5
Fatih	24	34	48	47	70	83	223	0,4	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
Çanakkale	5	20	28	42	46	76	141	0,1	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
Kafkas	14	13	27	49	64	73	167	0,2	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4
Sabancı	13	22	36	30	45	72	146	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,4
Balıkesir	19	17	32	39	51	66	158	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Niğde	37	23	20	31	51	58	162	0,6	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3
İzmir YTE	11	21	15	37	48	56	132	0,2	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3

Türkiye'nin Uluslararası Yayın
Performansının Analizi

Yeditepe	9	14	11	18	33	45	85	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3
Atılım	0	1	10	20	38	39	69	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,2
Muğla	8	2	7	16	28	35	61	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2
Dumlupınar	2	5	8	15	20	28	50	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Maltepe	1	4	2	6	11	25	24	0,0	0,1	0	0,1	0,1	0,1
Çankaya	3	6	16	15	17	24	57	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Işık	6	12	14	14	20	22	66	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
Kadir Has	1	4	20	25	26	20	76	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
Doğuş	0	3	1	5	17	15	26	0,0	0,0	0	0	0,1	0,1
Galatasaray	2	2	4	6	4	10	18	0,0	0,0	0	0,1	0	0,1
Bahçeşehir	1	2	1	5	13	9	22	0,0	0,0	0	0	0,1	0,1
İstanbul Kültür	9	6	1	2	5	6	23	0,1	0,1	0	0	0	0,0
Beykent	0	0	0	3	2	5	5	0,0	0,0	0	0	0	0,0
Haliç	0	0	0	0	2	5	2	0,0	0,0	0	0	0	0,0
İstanbul Ticaret	0	0	0	0	0	5	0	0,0	0,0	0	0	0	0,0
İstanbul Bilgi	0	4	3	2	8	4	17	0,0	0,1	0	0	0,1	0,0
Ufuk	0	0	0	0	0	3	0	0	0,0	0	0	0	0
Mimar Sinan	7	1	1	1	0	1	10	0,1	0,0	0	0	0	0,0

Tablo 5:1999-2004 Döneminde SSCI'a Giren Yayınların Üniversiteler Arasında Dağılımı

SSCI İndeksine Giren Yayın Sayıları								Toplam İçindeki Pay (%)					
Üniversiteler	1999	2000	2001	2002	2003	2004	Toplam	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bilkent	45	57	53	48	49	56	308	22,0	13,2	15,6	11,8	9,0	9,9
İstanbul	14	16	16	34	39	44	163	6,8	13,2	4,7	8,4	7,2	7,8
ODTÜ	26	38	43	46	53	39	245	12,7	13,2	12,6	11,3	9,8	6,9
Koç	18	23	15	23	26	39	144	8,8	13,2	4,4	5,7	4,8	6,9
Hacettepe	15	33	27	28	33	33	169	7,3	13,2	7,9	6,9	6,1	5,8
Ankara	14	19	17	21	37	31	139	6,8	13,2	5	5,2	6,8	5,5
Dokuz Eylül	2	6	12	12	17	24	73	1,0	13,2	3,5	2,9	3,1	4,2
Boğaziçi	20	20	32	21	28	23	144	9,8	13,2	9,4	5,2	5,2	4,1
Ege	6	6	5	7	16	19	59	2,9	13,2	1,5	1,7	3,0	3,4
Marmara	1	7	5	8	16	17	54	0,5	13,2	1,5	2,0	3,0	3,0
Atatürk	3	0	4	8	16	15	46	1,5	13,2	1,2	2,0	3,0	2,7
Kocaeli	1	2	1	2	3	15	24	0,5	13,2	0,3	0,5	0,6	2,7
Başkent	0	3	7	7	13	14	44	0,0	13,2	2,1	1,7	2,4	2,5
İTÜ	3	8	12	14	9	14	60	1,5	13,2	3,5	3,4	1,7	2,5
Çukurova	3	8	2	10	14	13	50	1,5	13,2	0,6	2,5	2,6	2,3
Mersin	2	1	3	5	7	13	31	1,0	13,2	0,9	1,2	1,3	2,3
Sabancı	5	5	10	14	19	12	65	2,4	13,2	2,9	3,4	3,5	2,1
Pamukkale	0	0	2	2	1	11	16	0,0	13,2	0,6	0,5	0,2	1,9
Gazi	5	1	6	5	8	8	33	2,4	13,2	1,8	1,2	1,5	1,4
KTÜ	2	2	8	8	7	7	34	1,0	13,2	2,4	2,0	1,3	1,2
Trakya	1	0	0	3	3	7	14	0,5	13,2	0	0,7	0,6	1,2
İstanbul Bilgi	3	4	2	6	13	6	34	1,5	13,2	0,6	1,5	2,4	1,1
Anadolu	0	2	1	5	6	6	20	0,0	13,2	0,3	1,2	1,1	1,1
A.Menderes	0	2	2	3	5	6	18	0,0	13,2	0,6	0,7	0,9	1,1
Selçuk	0	0	0	5	4	6	15	0,0	13,2	0	1,2	0,7	1,1
Galatasaray	0	0	1	1	0	6	8	0,0	13,2	0,3	0,2	0,0	1,1

Türkiye'nin Uluslararası Yayın
Performansının Analizi

Cumhuriyet	1	0	0	2	3	5	11	0,5	13,2	0	0,5	0,6	0,9
Osman Gazi	0	4	3	1	0	5	13	0,0	13,2	0,9	0,2	0,0	0,9
A. İzzet Baysal	0	0	1	0	10	4	15	0,0	13,2	0,3	0,0	1,8	0,7
S. Demirel	0	0	3	2	8	4	17	0,0	13,2	0,9	0,5	1,5	0,7
Akdeniz	0	2	2	1	6	4	15	0,0	13,2	0,6	0,2	1,1	0,7
Erciyes	2	2	3	4	5	4	20	1,0	13,2	0,9	1,0	0,9	0,7
Celal Bayar	1	0	0	2	4	4	11	0,5	13,2	0	0,5	0,7	0,7
Uludağ	0	2	1	6	3	4	16	0,0	13,2	0,3	1,5	0,6	0,7
Dicle	0	2	3	0	2	4	11	0,0	13,2	0,9	0,0	0,4	0,7
Balıkesir	0	0	0	1	1	4	6	0,0	13,2	0	0,2	0,2	0,7
Muğla	1	0	2	4	0	4	11	0,5	13,2	0,6	1,0	0,0	0,7
Harran	0	0	4	1	0	4	9	0,0	13,2	1,2	0,2	0,0	0,7
Ondokuz Mayıs	0	0	0	5	4	3	12	0,0	13,2	0	1,2	0,7	0,5
İnönü	1	1	4	3	3	3	15	0,5	13,2	1,2	0,7	0,6	0,5
Gaziantep	1	3	7	3	3	3	20	0,5	13,2	2,1	0,7	0,6	0,5
Fatih	1	1	4	0	1	3	10	0,5	13,2	1,2	0,0	0,2	0,5
Maltepe	0	0	0	0	0	3	3	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,5
Gebze YTE	0	0	2	2	4	2	10	0,0	13,2	0,6	0,5	0,7	0,4
Yeditepe	1	0	1	1	2	2	7	0,5	13,2	0,3	0,2	0,4	0,4
Atılım	0	0	0	0	1	2	3	0,0	13,2	0	0,0	0,2	0,4
Doğuş	0	1	0	1	1	2	5	0,0	13,2	0	0,2	0,2	0,4
Yüzüncü Yıl	1	1	0	5	6	1	14	0,5	13,2	0	1,2	1,1	0,2
Sakarya	2	1	0	0	3	1	7	1,0	13,2	0	0,0	0,6	0,2
Kırıkkale	0	0	1	0	2	1	4	0,0	13,2	0,3	0,0	0,4	0,2
Bahçeşehir	0	0	2	0	2	1	5	0,0	13,2	0,6	0,0	0,4	0,2
Dumlupınar	0	0	1	1	1	1	4	0,0	13,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Yıldız Teknik	1	0	2	1	0	1	5	0,5	13,2	0,6	0,2	0,0	0,2
Sütçü İmam	0	0	0	0	0	1	1	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,2

Mehmet Zeki Ak, Ahmet Gülmez

Mimar Sinan	0	0	1	1	0	1	3	0,0	13,2	0,3	0,2	0,0	0,2
Fırat	0	0	0	7	7	0	14	0,0	13,2	0	1,7	1,3	0,0
İstanbul Kültür	3	3	1	2	5	0	14	1,5	13,2	0,3	0,5	0,9	0,0
Beykent	0	0	0	0	3	0	3	0,0	13,2	0	0,0	0,6	0,0
Z. Karaelmas	0	0	0	0	2	0	2	0,0	13,2	0	0,0	0,4	0,0
Mustafa Kemal	0	0	1	1	2	0	4	0,0	13,2	0,3	0,2	0,4	0,0
Işık	0	0	0	1	2	0	3	0,0	13,2	0	0,2	0,4	0,0
Afyon Kocatepe	0	0	4	1	1	0	6	0,0	13,2	1,2	0,2	0,2	0,0
G.Osman Paşa	0	0	1	1	1	0	3	0,0	13,2	0,3	0,2	0,2	0,0
Çanakkale	0	0	0	0	1	0	1	0,0	13,2	0	0,0	0,2	0,0
Çankaya	0	0	0	0	1	0	1	0,0	13,2	0	0,0	0,2	0,0
Kafkas	0	0	0	0	0	0	0	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,0
Niğde	0	0	0	0	0	0	0	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,0
İzmir YTE	0	0	0	0	0	0	0	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,0
Kadir Has	0	1	0	1	0	0	2	0,0	13,2	0	0,2	0,0	0,0
Haliç	0	0	0	0	0	0	0	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,0
Çağ	0	0	0	0	0	0	0	0,0	13,2	0	0,0	0,0	0,0

Türkiye'nin Uluslararası Yayın
Performansının Analizi

Tablo 6:2004 Yılında Üniversitelerde Öğretim Üyesi Başına Düşen Yayın Sayısı

Sıra No	Üniversiteler	Yayın Sayısı	Öğretim Üyesi Sayısı	Öğretim Üyesi Başına Düşen Yayın Sayısı
1	Koç	130	115	1,13
2	Başkent	293	275	1,07
3	Gebze YTE	102	96	1,06
4	Fatih	87	86	1,01
5	Hacettepe	1197	1308	0,92
6	Gaziantep	207	232	0,89
7	Bilkent	216	245	0,88
8	ODTÜ	605	710	0,85
9	Erciyes	392	483	0,81
10	Mersin	262	327	0,80
11	Fırat	414	538	0,77
12	Gaziosmanpaşa	127	169	0,75
13	Akdeniz	352	474	0,74
14	Kafkas	73	103	0,71
15	Boğaziçi	245	352	0,70
16	İnönü	275	404	0,68
17	Sabancı	81	119	0,68
18	Afyon Kocatepe	139	209	0,67
19	Z. Karaelmas	179	281	0,64
20	Kırıkkale	147	242	0,61
21	Kahramanmaraş	119	196	0,61
22	Yüzüncü Yıl	202	333	0,61
23	Ondokuz Mayıs	356	588	0,61
24	İstanbul Teknik	515	874	0,59
25	Harran	147	253	0,58
26	Kocaeli	216	374	0,58
27	Atatürk	541	945	0,57
28	İzmir YTE	56	98	0,57
29	Atılım	41	72	0,57
30	Ege	671	1244	0,54
31	Işık	22	41	0,54
32	Ankara	867	1622	0,53
33	Çukurova	391	760	0,51
34	İstanbul	1088	2118	0,51
35	Cumhuriyet	188	376	0,50
36	S. Demirel	269	539	0,50
37	A. Menderes	152	308	0,49
38	Dicle	189	398	0,47
39	KTÜ	256	543	0,47
40	Çanakkale	77	166	0,46
41	Pamukkale	151	336	0,45
42	Trakya	206	459	0,45

Mehmet Zeki Ak, Ahmet Gülmez

43	Maltepe	25	56	0,45
44	Celal Bayar	150	343	0,44
45	Selçuk	341	785	0,43
46	Dokuz Eylül	456	1082	0,42
47	Marmara	335	814	0,41
48	Gazi	627	1531	0,41
49	Mustafa Kemal	88	216	0,41
50	Doğuş	16	41	0,39
51	Uludağ	273	738	0,37
52	Osmangazi	165	449	0,37
53	Kadir Has	20	55	0,36
54	Yeditepe	50	143	0,35
55	Çankaya	24	73	0,33
56	Abant İzzet Baysal	100	333	0,30
57	Balıkesir	71	241	0,29
58	Niğde	58	201	0,29
59	Yıldız Teknik	124	434	0,29
60	Anadolu	137	539	0,25
61	Sakarya	90	390	0,23
62	Muğla	39	175	0,22
63	Bahçeşehir	10	52	0,19
64	Dumlupınar	29	158	0,18
65	İstanbul Ticaret	5	33	0,15
66	Ufuk	3	22	0,14
67	Galatasaray	10	88	0,11
68	Beykent	5	48	0,10
69	Haliç	5	55	0,09
70	İstanbul Bilgi	9	107	0,08
71	İstanbul Kültür	6	106	0,06
72	Mimar Sinan	2	268	0,01